

Gebiedsvisie Midenterras Bemelen-Mesch: verslag van de kick-off op 5 juni 2019

Op woensdagavond 5 juni werd in Cadier en Keer als aftrap van het project Gebiedsvisie Midenterras Bemelen-Mesch door wethouder Gerry Jacobs een informatiebordje geplaatst bij een van de drie ideeënbomen. Aansluitend was er op deze zonnige avond een gebiedssafari en inspiratiesessie voor belangstellenden. Onder de aanwezigen was ook de gemeenteraad goed vertegenwoordigd. Een interessante en vruchtbare bijeenkomst waarbij diverse ideeën en initiatieven werden besproken. Kortom, waardevolle input voor de verdere ontwikkeling van de Gebiedsvisie Midenterras Bemelen-Mesch.

Het bordje bij de ideeënbom geeft kort een uitleg van het project en via een QR-code toegang tot de projectpagina op de gemeentelijke website waar iedereen zijn/haar ideeën en suggesties voor het Midenterras kwijt kan. Deze informatiebordjes zijn ook geplaatst in Bemelen en Rijckholt.

Wethouder Gerry Jacobs plaatst het informatiebordje bij de ideeënbom in Cadier en Keer

Vanuit de drie thema's, Landschap, Economie & Leefbaarheid en Toerisme & Recreatie, hebben we in de omgeving een wandeling gemaakt om inspiratie op te doen. Tijdens de aansluitende inspiratiesessie op landgoed Heerdeberg is vervolgens dieper ingegaan op ideeën en initiatieven die de diverse deelnemers hebben voor het gebied.

Inspiratiesessie

Onderstaande woordwolken geven in een overzicht de beleving van de deelnemers. Hoe vaker een woord voorkomt, hoe groter het wordt afgebeeld.

Per thema is ook een samenvatting gegeven van de ideeën en initiatieven die op tafel zijn gekomen.

Enkele ideeën die als 'laaghangend fruit' op korte termijn uit te voeren zijn, werden via een kort en bondige uitleg (pitch) gepresenteerd. Deze staan ook per thema apart vermeld.

1. Gebiedssafari Landschap

- Volksdevotie onder de aandacht brengen. Bescherming immaterieel erfgoed en verbinding via wandelroute.
- Ontwikkelen kleinschalige bufferzones tussen natuur en intensieve landbouw, met ruimte voor voedselbossen, perma-cultuur (ecologisch duurzaam en economisch), streekproducten en vergelijkbare initiatieven.
- Versterken en uitbreiden structuur van kleine landschapselementen; behouden/versterken onderscheid dal-helling-plateau.
- Beheer en onderhoud kleine landschapselementen en klein erfgoed (kapellen en kruisen, signaalbomen) verbeteren en bescherming goed regelen.
- Eén verbindend element benutten om het verhaal van het landschap te vertellen tussen Bemelen

en Mesch met eenduidige routing. Ruimte voor koppeling met verdienmodel voor bewoners/ondernemers.

- Beter benutten/creëren nieuwe uitzichtpunten (panoramatableaus en digitale media benutten), heldere startpunten, representatieve entrees tot het gebied, rustpunten opknappen.
- Beheer en onderhoud landschap. Maak de juiste keuzes, gebruik beschikbare kennis, observeer het resultaat.
- Diersoort kiezen voor PR als mascotte van het gebied (bv. Eikelmuis).
- Versterken leefgebied Eikelmuis.
- Creëren bloemrijke bermen en stimuleer agrariërs om kruidenrijke akkerranden en akkerstroken aan te leggen. Samenwerken met stakeholders.
- Voormalige trambaan tussen Maastricht en Sint Antoniusbank verdient herinrichting.
- Meer handhaving ter voorkoming van sluikestorten en sluipverkeer.
- Bevorderen gevarieerde landbouw, voorkom monoculturen.
- Maak de grotten aantrekkelijk en toegankelijk voor het grote publiek.
- Landschappelijke vormgeving golfbaan versterken, zodat deze een uniek karakter krijgt.
- Bevorder samenwerking tussen verschillende vrijwilligersgroepen.

Pitch 1: Voer een quick-scan uit naar alle belangrijke waarden (o.a. planten, dieren, sociaal, eigendom) op het Midenterras. Richt op basis van de quick-scan een bufferzone in tussen natuur en landbouw. Deze bufferzone bestaat uit een kleinschalig landschap waarin ruimte is voor bijvoorbeeld perma-cultuur. De waarden van het gebied worden ingezet voor bewustwording. Hiervoor wordt een éénduidig element gekozen, zoals een kijkvenster, dat in het gehele gebied wordt toegepast. Door ieder element in te vullen met een verhaal over de verbinding tussen mens en landschap wordt het landschap 'verklaard': bv volksdevotie, archeologie, immaterieel erfgoed, flora en fauna.

Pitch 2: Zorg dat ons waardevolle landschap beter beleefbaar wordt. Een goed ingericht recreatief netwerk is hier een essentieel onderdeel van. Maak op strategische plekken uitzichtpunten, creëer zichtlijnen. Zorg ervoor dat de start- en rustpunten goed onderhouden worden.

Pitch 3: Verbeter de kwaliteit van het landschap door eerst in te zetten op een beter beheer en onderhoud van de kleine landschapselementen, met inbegrip van kleine elementen zoals kruisen en kapellen. Zorg daarnaast voor een goede bescherming van deze elementen, zoals nu ook mogelijk is voor hoogstamfruit.

Gebiedssafari Toerisme & recreatie

- Beperkt aantal bezoekerscentra/onthaalpunten (dal, helling, plateau) die het verhaal van het landschap brengen, combinatie zoeken met digitale media.
- Benut plekken van betekenis, zoals monumentale kloosters en ander erfgoed
- Het gebied leent zich voor diverse functies. Kijk gebiedsgericht en maak goede verbindingen.
- Benader het gebied integraal en vanuit diverse thema's: vertel het verhaal van het landschap op onderscheidende wijze.
- Proactieve houding om herbestemming te bevorderen
- Bouw golfhotel bij golfbaan, wellicht optie in samenhang met herbestemming Missiehuis
- Verweven recreatie met wonen, werken en leefomgeving. Betrek lokale ondernemers bij de

ontwikkeling van het gebied en zorg voor een goede zonering van functies en gebruik. Denk ook aan de jeugd.

- Groene buffer rondom de hellingbossen herstellen.
- Landschapselementen; behoud kost gemeente geld, waarom niet oplossen met een verhoging van de toeristenbelasting.
- Hangbrug over groeve 't Rooth.
- Structuur van wandelroutes aanleggen (vergelijkbaar met grenslandroute) waarbij het verhaal van het landschap wordt verteld en belangrijke elementen uit dat landschap met elkaar worden verbonden (ook golfbaan, wijnkelder, landgoed Heerdeberg etc.).
- Verrommeling landschap aanpakken door opruimen en/of inpassen voorzieningen op paardenweides/particuliere percelen in buitengebied.
- Ondersteun bestaande melkveehouders om rundvee een duurzaam onderdeel van het landschap te laten vormen.
- Benut bestaande beleidsplannen zoals het Landschapsontwikkelingsplan Buitengewoon Eijsden-Margraten.
- Stimuleer ontwikkelingen vanuit het concept Cittaslow.
- Stimuleer opleidingen voor ambachten die met de streek te maken hebben, zodat kennis niet verloren gaat.
- Scheiden (fysiek) van infrastructuur recreanten met agrarisch verkeer. In oogstseizoenen kunnen zij geen hinder van recreanten gebruiken. Ook t.b.v. verkeersveiligheid.
- Intensiveer handhaving ten aanzien van sluikstorten.

Pitch: Zet een bezinningswandeling uit tussen de verschillende religieuze elementen die ons landschap rijk is. Vertel het verhaal van de volksdevotie op het Middenterras. Uitgangspunt is een wandeling van kapel naar kapel, met gelegenheid om kaarsjes aan te steken. Van Rijckholt naar de Lourdesgrot in Bemelen door een schitterend (cultuur)landschap.

Laatste belangrijke voetnoot bij dit verhaal en een van de kernvragen is: wat wil de jeugd?

Hoe komt het dat de jeugd zo weinig betrokken is bij het landschap, waarom is de gemiddelde leeftijd van aanwezigen, onder andere op deze bijeenkomst, zo hoog? Hoe kunnen we de jeugd aanspreken?

Gebiedssafari Economie & Leefbaarheid

- Spiritualiteit als verbindend (route)element in het landschap en het religieus erfgoed in het gebied. Voor meerdere doelgroepen bruikbaar.
- Routestructuren inzetten die voor meerdere doelgroepen bruikbaar zijn. Ook inzetten op dagrecreatie door de eigen inwoners (en die van Maastricht).
- Hemelwater langer vasthouden in het gebied.
- Brug over de Rijksweg voor een goede noord-zuid verbinding.
- Hangbrug over groeve 't Rooth.
- Vakmanschap en de geschiedenis van het unieke landschap op een passende wijze combineren en exploiteren zodat een win-win situatie ontstaat voor zowel landschap, economie als toerisme & recreatie.
- Afblijven van het Savelsbos, omdat zich hier de oudste geschiedenis van Nederland bevindt.
- Geen aantasting van de visuele waarden ten bate van de energiewinning.
- Zonnepanelen op boerderijen, niet in landschap.
- Behoud de authenticiteit van de dorpen.

Pitch: Zet een wandeling uit die religieuze verbindingen maakt ('kaarsje opsteken') en je tegelijk de kracht van het landschap doet ervaren. Daarnaast, en dat kan in samenhang met toerisme en recreatie, zorgen dat het vakmanschap/ambacht, zoals dat altijd aanwezig is geweest in Zuid Limburg, gebruikt wordt en behouden blijft, door projecten op te starten die hier gebruik van maken, zoals bijvoorbeeld de constructie van een hangbrug door Groeve 't Rooth

